

CHET TILIDA TALABALAR MULTIMADANIY
KOMPETENSIYASINI POST-METOD MODULLARI ASOSIDA
TAKOMILLASHTIRISH

Yakupova Zuhra Allanazarovna

O'zbekiston Davlat Jahon tillari universiteti

zuhrayakupova@gmail.com

+998 90 990 19 94

Rayimjonova Shahruza

O'zbekiston Davlat Jahon tillari universiteti talabasi

Abstract. Ushbu tezisda chet tilini o'qitish jarayonida talabalarning multimadaniy kompetensiyasini post-metod modullari asosida rivojlantirish masalalari tahlil qilinadi. Globallashuv sharoitida chet tilini o'qitish faqat grammatik bilimlarni shakllantirish bilan cheklanib qolmay, balki talabalarning turli madaniyat vakillari bilan samarali muloqot olib borish ko'nikmalarini rivojlantirishni ham talab etadi. Tadqiqotda post-metod pedagogikasining xususiylik, amaliylik va imkoniyatlilik tamoyillari asosida multimadaniy kompetensiyani rivojlantirishning samarali mexanizmlari yoritilgan. Shuningdek, autentik materiallar, interaktiv topshiriqlar va loyiha asosidagi ta'limning talabalarning madaniyatlararo kommunikativ kompetensiyasiga ta'siri ko'rsatib berilgan.

Kalit so'zlar: multimadaniy kompetensiya, post-metod pedagogikasi, chet tilini o'qitish, kommunikativ yondashuv, madaniyatlararo kommunikatsiya, innovatsion metodlar, reflektiv ta'lim.

Bugungi globallashuv davrida chet tillarini o'qitish jarayoni yangi pedagogik yondashuvlarni talab qilmoqda. Zamonaviy jamiyatda insonlarning turli madaniyat vakillari bilan hamkorlik qilishi, xalqaro ta'lim va professional

muhitda faoliyat olib borishi chet tilini chuqur o'zlashtirish bilan bir qatorda multimadaniy kompetensiyani ham rivojlantirishni zaruratga aylantirmoqda. An'anaviy metodlar asosan grammatik bilimlarni shakllantirishga yo'naltirilgan bo'lsa, zamonaviy pedagogik yondashuvlar talabaning kommunikativ, ijtimoiy va madaniy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, post-metod pedagogikasi chet tilini o'qitishda moslashuvchanlik, ijodkorlik va amaliy yondashuvni ilgari suradi.

Post-metod pedagogikasi XX asr oxiri va XXI asr boshlarida til o'qitish metodikasida yuzaga kelgan yangi konsepsiyalardan biridir. Ushbu nazariya B. Kumaravadivelu tomonidan ishlab chiqilgan bo'lib, u an'anaviy metodlarning cheklanganligini tanqid qiladi. Olimning fikricha, yagona universal metod mavjud emas, chunki har bir ta'lim muhiti o'ziga xos xususiyatlarga ega. Post-metod pedagogikasi uchta asosiy parametrga tayangan holda amalga oshiriladi: xususiylik, amaliylik va imkoniyatlilik. Mazkur parametrlar multimadaniy kompetensiyani shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Talabalar chet tilini o'rganish jarayonida nafaqat til birliklarini, balki boshqa xalqlarning madaniy qadriyatlarini ham o'zlashtiradi. Post-metod modullari asosida tashkil etilgan darslarda interaktiv metodlardan samarali foydalanish muhim hisoblanadi. Rolli o'yinlar, debatlar, loyiha ishlari va guruhli muhokamalar talabalarning kommunikativ faolligini oshiradi. Ayniqsa, madaniyatlararo mavzularda tashkil etilgan topshiriqlar talabalarni erkin fikrlashga va tolerant munosabatda bo'lishga o'rgatadi. Autentik materiallardan foydalanish multimadaniy kompetensiyani rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Filmlar, podkastlar, maqolalar, xalqaro yangiliklar va videomateriallar orqali talabalar real kommunikativ muhit bilan tanishadi. Bunday materiallar nafaqat til ko'nikmalarini, balki madaniy sezuvchanlikni ham rivojlantiradi.

Bugungi kunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi ham multimadaniy kompetensiyani shakllantirish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Onlayn platformalar, virtual konferensiyalar va xalqaro ta'lim dasturlari orqali

talabalar boshqa mamlakat talabalari bilan muloqot qilish imkoniga ega bo‘lmoqda. Reflektiv ta’lim ham post-metod modullarining muhim tarkibiy qismlaridan biridir. Talabalar o‘z bilimlari va kommunikativ tajribalarini tahlil qilish orqali o‘z ustida ishlash imkoniyatiga ega bo‘ladi. Bu esa ularda mustaqil o‘rganish va tanqidiy fikrlash ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Xulosa qilib aytganda, post-metod pedagogikasi chet tilini o‘qitishda zamonaviy va samarali yondashuvlardan biri hisoblanadi. Ushbu yondashuv asosida tashkil etilgan modullar talabalarning multimadaniy kompetensiyasini rivojlantirishda muhim pedagogik imkoniyatlarni yaratadi.

Autentik materiallar, interaktiv metodlar, reflektiv faoliyat va axborot texnologiyalaridan foydalanish talabalarning madaniyatlararo kommunikativ kompetensiyasini sezilarli darajada oshiradi. Natijada talabalar nafaqat chet tilida erkin muloqot qilish, balki xalqaro akademik va professional muhitda samarali faoliyat yuritish ko‘nikmalarini ham egallaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Kumaravadivelu B. Understanding Language Teaching: From Method to Postmethod. New Jersey, 2006.
2. Byram M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. 1997.
3. Brown H.D. Principles of Language Learning and Teaching. 2007.
4. Kramersch C. Language and Culture. Oxford University Press, 1998.
5. CEFR. Common European Framework of Reference for Languages. 2020.

